

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-мн Димитър Иванов Вакарелов относно кандидатурата на доц. д-р на философските науки Веселин Петров Петров , секция „Знание и реалност: модели, методологии и евристики“ на ИИОЗ, БАН, по конкурс за професор - специалност философия, професионално направление 2.3. Философия

Познавам Веселин Петров още от студентските му години, като специализант към Катедрата по математическа логика на Факултета по математика и информатика на СУ. След дипломирането си през 1977 с отлично защитената си дипломна работа в областта на математическата логика, той започва аспирантура в Института по философия а след успешната защита на кандидатската си дисертация започва работа в него. Новата среда, в която попада разширява неговите научни интереси от логика към проблемите на онтологията и метафизиката. Като резултат от тези негови интереси се появи и неговата първа монография - „Първи стъпки към загадката на континуума (От Античността до Новото време: онтологични аспекти)“ (1999). Изследванията му в тази книга, силно повлияни и от неговото математическо образование, са концентрирани върху вечните проблеми относно категориите прекъснатост-непрекъснатост, дискретност-континуалност, атомарност, завещани ни от Древността и прекрасно илюстрирани, например, чрез широко популярните апории на Зенон. Изследването е предимно сравнително-историческо и проследява проблема до Философията на Новото Време – Декарт и Лайбниц, добре известни както в областта на философията, така и в математиката и физиката.

По конкурса за професор Петров участва с общо с 72 публикации, написани и публикувани след придобиването на научното звание доцент, от които 2 монографии на български език, 6 статии и студии, публикувани в чужбина на английски език, 9 статии и студии на английски език, публикувани в България в сборници от международни конференции или други международни издания, и 55 статии и студии на български език. Аз ще се спра само на двете му монографии – (А) „Процесуалната философия: история и съвременност“ (2010) и (Б) „Процесуално философски прочит на дилемата континуалност – дискретност „ (2012) и то от гледната точка на техен читател, математик и непрофесионален философ. Двете монографии са писани паралелно в продължение на един дълъг период от време, изпълнен с творческо търсене и внимателен прочит на едно огромно количество философска и нефилософска литература. От съдържанието на тези монографии става ясно за конкретизацията на философските интереси на Петров към проблемите на процесуалната философия. През периода, в който Петров работеше по тези монографии аз имах по-тесен контакт с него по време на един семинар по „Динамична онтология“, организиран от проф. Минчо Хаджийски. Именно проблемите на динамичната онтология, която през последните години навлезна в областта на информатиката като „приложна онтология“ породиха моят специален интерес към процесуалната философия и по-точно към философията на нейния основател Алфред Уайтхед. Една от големите заслуги на Петров чрез тези две забележителни монографии, а също така и чрез многобройните му статии, е обръщането на вниманието на Българската философска общественост към не много популярната у нас процесуална философия и специално на философията на Уайтхед.

В монографията (А) Петров прави един подробен преглед на предисторията, възникването и съвременното състояние на процесуалната философия, като основният метод тук е сравнително-историографски, състоящ се в доста подробен анализ и съпоставка на идеите на редица философи . Из следват се също така и връзките на процесуалната философия с модерните философски течения - прагматизъм, натурализъм, аналитичната философия, като централно внимание е отделено на съвременното състояние и вариации на процесуалната философия. За мен, като математик, особено ценна в тази книга бяха сведенията за философията на Уайтхед и сравненията му с неговия близък съратник (но не и последовател) Бертран Ръсел. Тези две велики личности са известни в математиеските среди като съавтори на фундаменталния труд „Принципи на математиката“, в който Уайтхед е трябвало да напише специална част посветена на основите на геометрията. Тази част не е била написана, но именно размишленията на Уайтхед върху природата на пространството, а от тук и на времето, породени и от новите постижения на физиката (теория на относителността и квантова механика, към които Уайтхед проявява и професионален интерес) вероятно стават основа за новите философски възгледи на Уайтхед породили процесуалната философия като специално течение. Анализът на тези идеи на Уайтхед е особено добре проследен и във монографията (Б), която е и едно връщане на по-високо ниво и от гледна точка на процесуалната философия към основната тема на първата монография на Петров – континуалност и дискретност.

Монографията (Б), в обем от почти 600 стр., е едно високо професионално историко-философско изследване на онтологичните категории континуалност-дискретност, атомизъм и съпътстващите ги категории за пространство и време в контекста на един огромен текстови материал (тъй като цитираната литературата не е дадена в отделен списък, не успях да преброя цитираните източници). Особено ценен за мен е анализът на категорията „време“ в системата на Уайтхед, която е известна като „Епохална теория на времето“. Няма да се спирам на подробности, но ще спомена също, че в книгата са включени и анализи на възгледите на автори като Брауер и Вайл, известни във философия на математиката като основоположници на течението „интуиционизъм“. В книгата са намерили отражение и на последни изследвания в областта на математиката и информационното моделиране относно една нова теория на пространството и времето, иницирирана от идеи на Уайтхед.

В заключение искам да отбележа, че от гледна точка на изискванията на закона за научните звания и степени, освен изброените по-горе научни приноси на Петров, всички формални критерии са също налице: кандидатът по конкурса е доцент, Доктор на философите науки, представил е дълъг списък от трудове публикувани както в български издания така и в международни професионални издания (което е свидетелство за интензивна изследователска дейност), има достатъчен брой цитирания ; бил е ръководител на докторанти включващи един вече защитил докторска дисертация; участвувал е в редица научни проекти както от национален, така и от международен характер; бил е организатор на български и международни научни мероприятия. Като основна заслуга на Петров искам допълнително да отбележа неговият принос в популяризацията на процесуалната философия в България.

Всичко това ми дава достатъчно основание да предложа Веселин Петров Петров да бъде назначен за прфесор в ИИОЗ на БАН.

София, 26.02.2013

Подпис:

